

„Pro ty, kteří nemohli být u toho...“

SMUTEČNÍ ŘEČI
pronesené při posledním rozloučení s Pierrem Bricem
v kostele Sv. Michaela v Mnichově,
dne 18. června 2015

Smuteční řeč Karin Jacobs – Zanderové

Je za námi týden, v němž jsme se museli rozloučit s Pierrem Bricem a v němž jsme se pokoušeli pochopit, že už není s námi. Byl to týden intenzivního střetávání se s vlastními otázkami a vlastními vzpomínkami, ale také vyvolávání obrazů a příhod souvisejících s Pierrem. Zde je moje řeč při smutečním rozloučení v kostele Sv. Michaela dne 18. června – pro ty, kteří nemohli být při tom.

Milý Pierre,

nikdy nevíme, kdy se vidíme naposledy, protože neznáme ani dne, ani hodiny. Avšak ten první okamžik, kdy se potkáme s mimořádným člověkem tváří v tvář, ten často intenzivně uchováваме ve své paměti. Téměř na den přesně leží mezi počátkem našeho přátelství a Tvojí smrtí 25 let. Za tu dobu jsem se s Hellou a s Tebou setkala nesčetněkrát, naposledy loni na podzim. A vždy, poprvé stejně jako naposledy, byl můj dojem z Tebe stejný. Bylo v Tobě jakési kouzlo, aura neobyčejnosti, o níž jsi snad ani neměl tušení, kterou jsi každopádně nijak neovládal a kterou jsem s tak silným účinkem u nikoho jiného nezažila.

Aura neobyčejnosti! Dostal jsi ji darem od Boha, ale také byla vyjádřením Tvého charakteru a výsledkem příběhu Tvého života. Jedno přišlo k druhému. Že jsi vešel do symbiotického vztahu s Vinnetouem, s Tvojí životní rolí, že jsi s ní v srdcích a představách lidí splynul, to se nestalo náhodou. Nic, co je skutečně podstatné, se nestává náhodou. Ta, jak se už tak říká, tou rolí zakryla to podstatné. Mimořádně jsi se hodil pro postavu Indiána, kterou jsi hrál. To by mohlo být dobrou kariérou, snad předehrou k mnoha dalším rolím doma i v cizině. Ale bylo to víc: Vinnetou byl pro Tebe úkolem. Tvé alter ego bylo současně darem i požadavkem. S ním jsi prožil půl století a v šedesátých letech ses stal hvězdou, jakou si dnes už neumíme představit. Jen John F. Kennedy byl tehdy v Německu známější než Pierre Brice. Byl jsi víc než hvězda v tom obvyklém smyslu toho slova. Tys byl hvězdou v srdcích lidí, zářil jsi jim na obzoru, stal ses symbolem pro hodnoty, které jsou spojovány s Vinnetouem a přece v podstatě pocházejí z hloubi Tvé vlastní osobnosti. Věrnost, lidská sounáležitost, pokora, velkorysost, odpovědnost, láska, a stále znovu odvaha – to byly snad ty nejdůležitější hodnoty, za kterými jsi stál, na které jsi se orientoval, které se staly hlavním tématem Tvého života. Nikdy jsi je nedával najevo slovy a velkými gesty, prostě jsi je žil – a Tvoje publikum je vidělo jako hodnoty, které jste měli Ty a Vinnetou společně.

Ale tak jednoduché to nebylo. Protože Karel May vytvořil svoji románovou postavu z německých hodnotových tradic a kořeny Tvého přesvědčení leží jen a jen ve Tvé francouzské kultuře a v tom, co jsi prožil ve svém mládí.

Odvaha* - slovo Tvého života, které Tě pohánělo – jen nepřesně ho překládáme slovem *statečnost*. Statečnost samotná může být blízko nerozvážnosti a touhy po dobrodružství. Ty máš odvahu, *courage* zosobněnou jako moderní ctnost, která má ve svém štítu vepsanou věrnost, toleranci, spravedlnost, připravenost pomoci a soucit, a která především je potřebným způsobem spojována s odpovědností. *Courage*, Tvoje odvaha znamená postoj k životu: pořádně a s důvěrou dělat to, co odpovídá vlastním možnostem a trpělivě a pokorně snášet to, co nelze změnit.

* Francouzsky *courage*, kuráž. Pozn. překl.

Vlast, patriotismus – jak těžko chápeme my, Němci, tyto pojmy, které často slouží jen jako prázdná slova. Ty, Pierre, jsi Bretonec a Francouz. Nejdřív tím prvním, pak tím druhým. Vyrostl jsi s odbojností, která zdobí lidi v drsné Bretani s její velkolepou krajinou a s blízkostí mocného moře. Vždy ses cítil jako odbojář a také jsi jím byl – Bretonci jsou jiní než ostatní lidé. To, co ses naučil v dětství a v mládí, se stalo tématem Tvého života: nepřizpůsobujíc se jít s nadějí v srdci a s vírou ve správné hodnoty cestou, která odpovídala Tvým přesvědčením. Nikdy to nebylo lehké a lehčím sis to také nikdy neučinil... Byl jsi v odboji proti nacistické okupaci, když jsi byl téměř ještě dítě. Dobrovolně jsi byl v indočínské válce, protože jsi cítil odpovědnost hájit hodnoty své vlasti i tam. Ve válce v džungli jsi prožil nepředstavitelné věci, vrátil ses se zraněnou duší a v lesklé a veselé Paříži ses cítil jako někdo, kdo už tam nepatří. A takovým jsi zůstal až do konce.

Vždy jsi byl jiný než všichni ostatní. Jiný než Francouzi, kteří po válce znovu přijali svůj občanský život, jiný než Tví francouzští kolegové, kteří ve své vlasti budovali kariéry a úplně jiný, než Tví němečtí profesní i osobní přátelé.

V podstatě jsi žil ve dvou světech. Ten jeden byl v Německu, svět Vinnetoua, do kterého Tě zavřely srdce miliónů a v němž jsi se stal vzorem pro mladé – a mezitím už ne tak zcela mladé lidi. Tvá aura, známá z médií a od Tvých fanoušků, zde platila postavě Karla Maye, s níž jsi společně rostl. Člověk cítil, že bylo kolem Tebe něco cizího. Avšak přesně to činilo to tajemno okolo „Vinnetoua – Pierra Brice“ ještě působivější. Že jsi se přitom často cítil nepochopen, tušilo snad jen těch několik málo lidí, kteří tě znali soukromě a blízce.

V tom druhém světě, ve Francii, jsi byl opravdu doma, tam jsi nepotřeboval nic vysvětlovat, mohl jsi žít způsobem, odpovídajícím francouzské kultuře. Jen málo lidí Tě tam znalo jako slavného herce a to bylo štěstí. Blízko Paříže sis mohl společně s Hellou chránit svůj ráj, v němž jsi prožíval svobodu, která k tobě tak patřila. Neboť svoboda je pro Tebe hodnotou, pro níž jsi stále znovu nasazoval svoji *courage*, odvahu.

Svým způsobem jsi byl osamělým bojovníkem za svobodu – a přece jsi nebyl sám, neboť jsi měl to štěstí, že jsi v Helle našel člověka, který Ti byl určen, aby ses s ním slil v jednu bytost. Tvá láska k ní, láska Helly k Tobě, učinily Tvůj život jedním velkým, nádherným příběhem. Společně jste dosáhli toho, co si lidé tak nekonečně toužebně přejí a čeho mohou dosáhnout tak nekonečně vzácně: oddanosti, věrnosti, pocitu odpovědnosti. Tyto hodnoty jste společně žili, nesli jste je dál a ukázali, že je možné se nepřizpůsobit, nevzdat se a stále stát s *courage*, odvahou, za vlastním přesvědčením.

Zanechal jsi stopy, které nás povedou. Stopy, které neslibují žádný jednoduchý život – ale správný.

Neloučíme se s Tebou, nýbrž Tě necháváme dál žít – tam, kde nyní, jsi navěky, ale u nás jsi v každém případě také. Stále a navždy.